

Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog

Deportatie naar het oosten

50 Dini Heijden, Museum Hoeksche Waard

Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot maart 2019. In de expositie '4000 jaar Hoeksche Waard' in boerderij Oost Leeuwenstein in Heinenoord, wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die samen de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn het onderwerp van een wekelijkse column, deze week over de Jodenvervolging in WO II.

Op 29 oktober 1942 moeten Mozes en zijn zus Rijntje van Tijn en Jetje van Leeuwen zich melden bij Loods 24 te Rotterdam. Zij hebben een oproep ontvangen zich te melden voor de 'Werkverruiming' in werkkampen in Duitsland. Zij geven gehoor aan de oproep en verzetten zich niet, waarschijnlijk gelovend in een goede afloop. De waarheid ligt geheel anders, de treinreis en daarmee ook het leven van Mozes en Rijntje eindigt op 4 november in het vernietigingskamp Auschwitz. Tot op de dag van vandaag is het lot van de toen 80-jarige Jetje van Leeuwen onbekend. Het is aannemelijk dat zij tijdens de zware treinreis is bezweken.

In tegenstelling tot Oud-Beijerland zijn in Numansdorp en Strijen Joden gearresteerd omdat zij niet 'vrijwillig' gemeld hadden.

In Numansdorp worden op 5 november 1942 slager Jacob Zwarenstein, zijn oudere zus Antje en Nardes Morisco, door de 'Sicherheitspolizei', met het trammetje afgevoerd naar Loods 24 in Rotterdam. Zij hebben zich verzet door eerdere oproepen te negeren

GELUKKIG KENNEN NIET ALLE GEBEURTENISSEN EEN TRIEST EINDE

om zich 'vrijwillig' te melden. Drie dagen en nachten nadat hun transport op 10 november 1942 uit Westerbork vertrok eindigt hun reis in de gaskamers van Auschwitz. De 'Sicherheitspolizei' gaat vervolgens naar Strijen en de acht leden tellende familie Zwarenstein ondergaat hetzelfde lot. Ook zij hebben eerdere oproepen genegeerd

Beelden kunstenaar Gunter Demnig maakt stolpersteine: 'Een mens is pas vergeten als zijn of haar naam vergeten is'.

om zich 'vrijwillig' te melden. Via Amsterdam gaat de deportatie richting Auschwitz en op 13 november vinden zij de dood door vergassing, op dezelfde dag als de drie uit Numansdorp.

Gelukkig kennen niet alle gebeurtenissen een triest einde. In 's-Gravendeel woont Izak

Andriess met zijn gezin. Zijn vrouw heeft als niet-joodse niets te vrezen, evenmin als zijn kinderen. Maar Andriess is om zijn Joodse afkomst doodsbang voor de Duitsers en neemt een ingrijpend besluit. Hij laat zich officieel scheiden van zijn vrouw, verbreekt alle banden met zijn

gezin en verdwijnt definitief uit hun leven om vervolgens onder te duiken in Dordrecht. Maar al snel is hij terug bij zijn gezin in 's-Gravendeel. Hij duikt onder in zijn eigen huis en vindt een veilige plaats onder de vloer van de kamer. Zo weet Andriess de oorlog te overleven. Hij her-

trouwt op 30 mei 1945 met de moeder van zijn kinderen. Hij heeft niet lang van zijn vrijheid kunnen genieten; op 12 december 1945 is hij overleden aan de gevolgen van keelkanker, een ziekte die hij had opgelopen toen hij zich schuilhield onder de vloer van de kamer.